

Soyut Cebire Giriş

ARASINAV SORULARININ CEVAPLARI

1. Her $(m,n) \in K$ için $mn = nm$ olduğundan, $(m,n)\beta(m,n)$ ve böylece β nin yansıma özelliği vardır. $(m,n), (r,s) \in K$ için $(m,n)\beta(r,s) \Leftrightarrow ms = nr \Rightarrow rn = sm \Rightarrow (r,s)\beta(m,n)$ olduğundan, β nin yansıma özelliği vardır. β nin geçişme özelliğine sahip olduğu şöyle görülebilir: $(m,n), (r,s), (t,u) \in K$ için

$$\begin{aligned} (m,n)\beta(r,s), (r,s)\beta(t,u) &\Rightarrow ms = nr, ru = st \\ &\Rightarrow msu = nru = nst, s \neq 0 \Rightarrow mu = nt \Rightarrow (m,n)\beta(t,u) \end{aligned}$$

$$[(1,3)]_\beta = \{(r,s) : r, s \in \mathbb{Z}, s \neq 0\} = \{(r,3r) : r \in \mathbb{Z}, r \neq 0\}.$$

2. $x, y \in G, x * y = z$ olsun. Bu takdirde,

$$\begin{aligned} z = x * y &\Rightarrow x * z = x * x * y = y \Rightarrow x * z * z = y * z \\ &\Rightarrow x = y * z \Rightarrow y * y * z = y * x \Rightarrow z = y * x \Rightarrow x * y = y * x. \end{aligned}$$

3.a) $G = \mathbb{Z}, H = 2\mathbb{Z}, K = 3\mathbb{Z}$ alalım. $2,3 \in H \cup K$, fakat $2+3 \notin H \cup K$.

b) $\Rightarrow: H \cup K \leq G, H \not\subseteq K$ ve $K \not\subseteq H$ ise, $h \in H \setminus K$ ve $k \in K \setminus H$ alalım. Bu takdirde, $h, k \in H \cup K$ fakat $hk \notin H \cup K$ olur. Çelişki. (Grup işlemi olarak çarpımsal gösterim kullanılmıştır.)

$$\Leftarrow: H \subseteq K \text{ ise, } H \cup K = K \text{ ve } K \subseteq H \text{ ise, } H \cup K = H.$$

4. $\alpha = (1\ 3)(2\ 4)(1\ 2\ 5\ 4\ 3)(1\ 5)(1\ 2)(2\ 3) = (1\ 5\ 4)(2\ 3)$

a) $|\alpha| = 3 \cdot 2 = 6$ b) $\alpha^{-1} = (1\ 4\ 5)(2\ 3)$ c) $\alpha = (1\ 4)(1\ 5)(2\ 3)$ tektir.

5. Lagrange Teoremine göre $|K| \mid |H|$ ve $|H| \mid |G|$ olduğundan, $|H| \in \{60, 100\}$.

6. $H \cap K = M$ olsun. Lagrange Teoremine göre $|M| \mid |H|$ ve $|M| \mid |K|$. $|H|$ ile $|K|$ aralarında asal ise, $|M| = 1$, yani $H \cap K = \{e\}$ olur.

7.a) $x \in G$ alalım. Eğer $x \in H$ ise, $x^2 \in H$. Eğer $x \notin H$ ise, $x^2 \notin xH$ dir ve $G = H \cup xH$ ayrık birleşiminden $x^2 \in H$ olduğu sonucu çıkar.

b) $G = S_3$, $H = \langle (1\ 2) \rangle$, $x = (1\ 3)$. $Sol_G(H) = \{H, (1\ 3)H, (2\ 3)H\}$ ve $(G : H) = 3$ olup $x^3 = x \notin H$ dir.

8. Her $h \in H$ ve $k \in K$ için, $hkh^{-1}k^{-1} = h(kh^{-1}k^{-1}) = (hkh^{-1})k^{-1}$ ifadeleri ve $H \triangleleft G, K \triangleleft G$ olduğu göz önüne alınarak, $hkh^{-1}k^{-1} \in H \cap K$ olduğu görülür. $H \cap K = \{e\}$ ise, $hkh^{-1}k^{-1} = e$ ve böylece $hk = kh$ olduğu görülür.

9. G/M devirli grup olduğu halde G nin Abel grubu olmadığını farzedelim. Bu takdirde, $G/M \neq \{M\}$ olur. $G/M = \langle zM \rangle$ olacak biçimde bir $z \in G \setminus M$ bulunur. Şimdi herhangi bir $x \in G$ için $xM = z^k M$ olacak biçimde $k \in \mathbb{Z}$ bulunur; $m \in M$ olmak üzere, $x = z^k m$ olsun. Bu durumda, $z^k m = m z^k = x$ olacağından $zx = z(z^k m) = z^{k+1} m = z(z^k m) = xz$ elde edilir. Bu, $z \in G \setminus M$ olması ile çelişir.

10. $G = \mathbb{Z}$ ve $G' = \mathbb{Z}_4$ grupları için $Oto(G) \cong Oto(G') \cong \mathbb{Z}_2$ dir.